

Innst. 81 S

(2015–2016)

Innstilling til Stortinget
fra utenriks- og forsvarskomiteen

Prop. 3 S (2015–2016)

Innstilling fra utenriks- og forsvarskomiteen om samtykke til ratifikasjon av avtale av 29. juni 2015 om opprettelse av Den asiatiske investeringsbanken for infrastruktur (AIIB)

Til Stortinget

Sammendrag

57 stater, inklusive Norge, er med i gruppen av stater som deltar i etableringen av Den asiatiske investeringsbanken for infrastruktur (AIIB), og dermed tar sikte på å bli grunnleggere av banken. Forhandlingene om opprettelsen av banken har pågått siden høsten 2014. Norge var en av 50 stater som undertegnet avtalen om bankens opprettelse i Beijing den 29. juni 2015. Statene som ikke var i stand til å signere avtalen, har frist fram til 31. desember i år til å gjøre dette. Avtalen vil tre i kraft når minst ti medlemmer, med minimum 50 prosent av innskuddskapitalen, har deponert sine ratifikasjonsinstrumenter. Avtalen skal ratifiseres av medlemsstatene i tråd med nasjonale regler og senest innen 31. desember 2016. Det legges opp til at AIIB blir operativ i november/desember 2015.

Bankens hovedformål er å fremme bærekraftig økonomisk utvikling og regionalt samarbeid i Asia gjennom investeringer i infrastruktur. Banken har ikke fattigdomsbekjempelse som eksplisitt formål, men vil gjennom infrastrukturbygging likevel kunne bidra vesentlig til dette. Bankens hovedkvarter vil være i Beijing. Det er ventet at AIIB vil opprette et regionkontor i Europa.

Det har vært reist tvil om hvorvidt AIIB vil legge seg på internasjonalt anerkjente standarder for moderne multilateral bankvirksomhet. Både bankens

interimssekretariat og de kinesiske initiativtakerne understreker tvert imot at man ønsker en bank basert på de beste standarder som foreligger. Det er så langt ingen grunn til å trekke dette i tvil. AIIB ønsker også tett samarbeid med bilaterale og multilaterale utviklingsinstitusjoner, herunder Verdensbanken og Den asiatiske utviklingsbanken.

Medlemskap i AIIB er utenrikspolitisk, utenriksøkonomisk og utviklingspolitisk viktig for Norge. Norsk medlemskap i AIIB vil dessuten representere et signal om at Norge ønsker en god relasjon til Kina. Norge vil arbeide for at internasjonal god praksis for styresett, antikorupsjon og sosiale og miljømessige sikkerhetsmekanismer legges til grunn for all virksomhet i AIIB.

Avtalen regulerer organisasjonens formål, etablerer kriterier for medlemskap, fastsetter rammene for organisasjonens kapitalisering, gir regler for interne beslutningsprosesser og definerer premissene for samarbeid med andre aktører. Som i de nåværende utviklingsbankene skal guvernørrådet, som bankens øverste styrende organ, ha all makt. Rådet, som skal møtes én gang i året, skal kunne delegere myndighet til styret og eventuelt til bankens ledelse.

Bankens grunnkapital vil være på 100 mrd. amerikanske dollar. Av dette skal 20 mrd. dollar (20 prosent) innbetales, mens 80 mrd. dollar (80 prosent.) vil være garantikapital. Norges kapitalandel er på 0,55 prosent., det vil si 550 mill. amerikanske dollar. Av dette skal 110 mill. dollar betales inn over fem år, mens 440 mill. dollar er garantikapital. Ordningen med garantikapital tilsvarende ordninger i andre multilaterale banker og finansinstitusjoner. Norges eierandel i AIIB vil være noe lavere enn i Verdensbanken, men høyere enn i Asiabanken.

Innskudd i AIIB er ikke godkjent som offisiell utviklingsbistand i OECDs utviklingskomité

(OECD/DAC). Flere land ønsker å ta opp dette spørsmålet.

Siden AIIB er en multilateral investeringsbank og avtaleverket ivaretar viktige prinsipper for en slik bank samt åpner for pro rata tilbakeføring av inntekter til eierne, foreslår regjeringen i Prop. 1 S (2015–2016) at Norges kapitalinnskudd håndteres som en formuesomplussing.

Utenriksdepartementet vil ha ansvaret for Norges deltakelse i AIIB.

Avtalen forplikter Norge til å innbetale 110 mill. amerikanske dollar, fordelt over fem år (2016–2020), i utgangspunktet 22 mill. amerikanske dollar i hvert av de fem årene. Det kan bli aktuelt å innbetale de to første innskuddene i 2016. Ved en dollarkurs på 7,995 (kurs per 1. juni 2015) tilsier dette om lag 175 mill. kroner per år.

Avtalen forplikter Norge til å garantere for ytterligere 440 mill. amerikanske dollar.

Avtalen gir Norge en stemmevekt i AIIB på 0,74 prosent.

Avtalen vil medføre at Norge inngår i et valggruppesamarbeid med andre land.

Innskudd i AIIB er ikke godkjent som offisiell utviklingsbistand (Official Development Assistance; ODA) i OECDs utviklingskomité (Development Assistance Committee, DAC). Flere land ønsker å ta opp dette spørsmålet i OECD/DAC.

Siden AIIB er en multilateral investeringsbank, avtaleverket ivaretar viktige prinsipper for en slik bank og åpner for pro rata tilbakeføring av inntekter til eierne, foreslår regjeringen i Prop. 1 S (2015–2016) at Norges kapitalinnskudd håndteres som en formuesomplussing.

Regjeringen har i forslaget til statsbudsjett for 2016 også bedt om Stortingets samtykke til en garantifullmakt, svarende til Norges andel av garantikapitalen i AIIB.

Gjennomføring av avtalen nødvendiggjør ikke lov- eller forskriftsendring.

Idet avtalen vil medføre økonomiske forpliktelser og anses for å være en sak av særlig stor viktighet, er Stortingets samtykke til ratifikasjon av avtalen nødvendig i medhold av Grunnloven § 26 annet ledd.

Det vises for øvrig til kapittel 2 generelt om avtalen, kapittel 3 om de enkelte bestemmelser og kapittel 5 om vurdering og tilråding.

I proposisjonen fremmes følgende forslag:

«Stortinget samtykker i ratifikasjon av avtale av 29. juni 2015 om opprettelse av Den asiatiske investeringsbanken for infrastruktur (AIIB).»

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fredrik Bjørnebekk, lederen Anniken Huitfeldt, Marit Nybakk, Kåre Simensen og Jonas Gahr Støre, fra Høyre, Elin Rodum Agdestein, Regina Alexandrova, Sylvi Graham, Øyvind Halleraker og Trond Helleland, fra Fremskrittspartiet, Peter N. Myhre, Harald T. Nesvik, Per Sandberg, fra Kristelig Folkeparti, Knut Arild Hareide, fra Senterpartiet, Liv Signe Navarsete, fra Venstre, Trine Skei Grande, og fra Sosialistisk Venstreparti, Bård Vegar Solhjell, viser til at Norge undertegnet avtalen om opprettelse av Den asiatiske investeringsbanken for infrastruktur (AIIB) i Beijing den 29. juni 2015 sammen med 49 andre land. Norge har vært en av 57 stater som har deltatt i arbeidet med etableringen av AIIB siden 2014, og har derved tatt sikte på å bli en av grunnleggerne av banken.

Avtalen vil tre i kraft når minst ti medlemmer, med minimum 50 pst. av innskuddskapitalen, har deponert sine ratifikasjonsinstrumenter. Det legges opp til at banken blir operativ i november/desember 2015.

Komiteen viser til at bankens grunnkapital vil være på 100 mrd. amerikanske dollar, hvorav 20 mrd. skal innbetales, mens resten vil være garantikapital. Norges andel er på 0,55 pst., dvs. 550 mill. amerikanske dollar.

Komiteen viser til både bankens interimsekretariat og de kinesiske initiativtakerne understreker at man ønsker en bank basert på de beste standarder som foreligger, og komiteen legger til grunn at dette følges opp.

Komiteen legger videre til grunn at Norge i bankens organer vil arbeide for at internasjonal god praksis, antikorrupsjon og sosiale og miljømessige sikkerhetsmekanismer og anstendige arbeidstakerrettigheter legges til grunn for virksomheten.

Komiteen støtter også regjeringen i synet på at norsk deltakelse i Den asiatiske investeringsbanken for infrastruktur representerer et signal om at Norge ønsker en god relasjon til Kina.

Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre følgende

v e d t a k :

Stortinget samtykker i ratifikasjon av avtale av 29. juni 2015 om opprettelse av Den asiatiske investeringsbanken for infrastruktur (AIIB).

Oslo, i utenriks- og forsvarskomiteen, den 25. november 2015

Anniken Huitfeldt

leder

Fredrik Bjørnebekk

ordfører

